

A GOMB

Hallotta, hogy mögötte becsapódik az ajtó. Egyedül maradt. Körülnézett; négy fal, egy asztal, egy szék. Szemébe nyilallt a fehér fény. Szeme elé tartotta a bal kezét, és várt.

Néhány másodperc múlva valahonnan egy hangszóró hangja ráparancsolt:

– Üljön le!

Előrement a székig, és leült. A hangszóró folytatta:

– Nézzen az asztalra!

Odanézett.

– Látja azt a gombot?

– Igenis.

– Helyezze rá a jobb keze mutatóujját!

Ujját a pénzdarab nagyságú piros gombra tette.

– Rendben. Látja balra azt a mikrofont?

– Igenis.

– Hajoljon közelebb, amikor válaszol!

Közelebb hajolt. Orrát savanykás nyálzag ütötte meg.

– Figyeljen. A tennivaló: ülni és figyelni. Figyelni, teljes odaadással. Mozdulatlanul, de nem merően. Ahogy megszólal a csengő, lenyomni a gombot. Abban a századmásodpercben. Világos?

– Igenis.

– Minden öt percben jelentkezem. Végeztem.

– Igenis.

Csend lett. Ült, majdnem mozdulatlanul. Számolt magában, hogy teljen az idő. Öt perc múlva jelentkezett a hangszóró:

– Minden rendben?

– Igenis.

– Jól érzi magát?

- Igenis.
  - Gondolatai?
  - Nem gondolkoztam.
  - Helyes. Keze?
  - Nem tudom.
  - Reszket?
  - Nem tudom.
  - Nézze meg!
  - Nem lehet. A gombon van az ujjam.
  - A másikat nézze meg!
- Kinyújtotta a bal kezét. Szétmeresztette ujjait.
- Nem reszket.
  - Helyes. Végeztem.

Benyúlt a zsebébe. Előkotorta a zsebkendőjét. Megtörölte a homlokát, a nyakát és a hátát, ameddig a keze ért. Várt egy kicsit, aztán megismételte a műveletet.

- Izzad?
- Igenis.
- Nagyon?
- Nem.
- Egyébként nyugodt?
- Igen.
- Gondolatai?
- Mint a reggel.
- Végeztem.

Néhány pillanatig mozdulatlanul ült. Aztán egyik lábát átvette a másikon.

- Ez tilos!
- Miért?
- Megrándulhat a keze.
- A jobb?
- Igen. Amit a gombon tart.
- Igenis.
- Tudja, hogy mi tilos és mi nem?
- Igen.
- Akkor?

- Jött.
- Mi?
- Hogy áttegyem az egyik lábam a másikon.
- Tilos!
- Igenis.
- Gondolatai?
- Rendben.
- Jól érzi magát?
- Jól. Hát ön?

A hangszóró pattant egyet.

– Ez is tilos. Ön nem kérdezhet! Csak én. Világos?

- Igenis.
- Ülni és figyelni. Ujjal a gombon, hogy...
- Tudom.
- Félbe sem szakíthat.
- Igenis.
- Végeztem.

Ült egy darabig. Aztán előrehajolt, rálehelt a fényes asztallapra. A bepárasodott részre rajzolni kezdett. Házat, nagy mellű nőt.

- Tilos! Gyengíti a figyelmet.
- Kérdezhetek?
- Kérdezhet.
- Mit szabad egyáltalán?
- Ülni, figyelni.
- Egyebet nem?
- Nem! Ezt közöltük önnel.
- De mégis. Például énekelni?
- Szigorúan tilos. Gyengíti a figyelmet!
- Figyelmet, nem?
- Mindegy. Itt a kettő egy. Világos?
- Igenis.

Bal öklével az asztalra csapott.

- Tárgy vagyok! Eszköz!...

– Igen. Egy rövid időre. De milyen tárgy? Feszült, figyelmes, félelmetes. Hatalmas. Egy csengő csak, és akkor önön múlik minden.

– De nem cseng!

– Bármikor csenghet! Tőlünk függ, hogy mikor akarjuk. És akkor önön múlik minden. Hogy lenyomja a gombot. Azért ül ön ott, ahol ül. Világos?

– Igen, de én...

– Csend! Én beszélek.

Előrehajolt. Beharapta a szája szélét, s belekiabált a mikrofonba:

– Pofa be! Én beszélek!

– Tilos! Tilos! Megtiltom ezt a hangot! Maga alárendelt!...

– Pofa be, azt mondtam!

Kicsit megmozdította jobb kezét a gombon.

– Nos. Ki beszél?

– Röhögnöm kell magán. Mit akar?... Csak nem gondolja...

– Ki beszél?

– Maga... Ön.

– Ki az alárendelt?

– Én!... De közölnöm kell önnel, hogy ez az egész csak kísérlet, csak próba, hogy kikre számíthatunk majd, ott az igazi gombnál...

– Pofa be!

– Igenis.

Felállt. Körbejárta az asztalt. Visszaült.

– Hogy vagy?

– Ki?

– Te! Ott a hangszóró mögött.

– Jól.

– Igen? Akkor énekelj nekem!

– Megőrült?

– Nem! Tudom, egy gépezet része vagyok most itt. De az én ujjam van a gombon. Az enyém! Énekelj!

– Nincs hangom.

Megmozdította a jobb mutatóujját.

– Énekelj!

– Inkább állatokat utánozok, kakast, szamarat...

– Énekelj!

– Volt egyszer egy heeegy,
egy paraszt arra meeeegy,
egy paraszt arra megy... Nem tudom tovább.

Hátradőlt, kezét levette a gombról. Nevetett.

– Most a kakast!... Gyerünk!

– Kukurikuuuuuuuu!

– Nagyszerű! Most a szamarat.

– Iáíáíáíá... Ezt még megkeserülöd.

– Dühöngsz?

– Igenis!

– Nem számítottál erre, mi?

– Nem.

– Röhöglek. Azt hiszed, bedőlök neked? Hogy ez csak próba, mi? Hát akkor már rég kinyírtatok volna, vagy kicseréltetek volna... De nem... Ti nem... Nagy a kockázat, hátha pont akkor szól a csengő, mi? Rég kinyírtatok volna... Nem veszíthettek másodperceket, mi?

– Igenis... Ezért még megfizetsz...

– Kinyírtok?

– Nem, dehogy, hogyan...

Rátette ujját a gombra.

– Kinyírtok?

– Igenis.

– Ezt szeretem, hogy őszinte voltál. Légy is az, amíg a kezemben vagytok...

– Szerencséd van, hogy szükségünk van rád. De aztán majd csak számolunk... Az orvossal is, aki vizsgált. Ilyen kockázatot! Te még arra is képes vagy, hogy lenyomd, mikor nem kéri senki. Pedig csak parancsra szabad... A mi parancsunkra... Csak a miénkre.

– Pofa! Sokat dumálsz... Mondd magadra, hogy hülye vagy! Halljam... Nem is azt... Hogy aljas vagy... Hamar!

- Aljas vagyok.
  - Hogy gyáva vagy.
  - Gyáva vagyok.
  - Hogy bűnös vagy.
  - Bűnös vagyok.
  - Mert tárgyakat akarsz az emberekből.
  - Mert tárgyakat akarok az emberekből.
- Még hallotta, mikor kinyílt háta mögött az ajtó.